

Erikoiskirjastojen mukaantulo Melindaan

Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston
vuosikokous, 12.12.2018

Tanja Vienonen ja Minna Olkinuora-Tauru
Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut

Kansallinen metatietovaranto Melinda

- Melinda on kansallinen kuvailun yhteistyöalusta
 - Keskeinen osa kuvailun ekosysteemiä
- Tavoitteena koota suomalaisten kirjastojen metatiedot yhteen varantoon kaikkien hyödynnettäväksi
 - Yhteinen metatietovaranto lisää kuvailutyön tehokkuutta ja palvelee tiedonhakijoita paremmin

Melinda kuvailuun – Finna tiedonhakuun

Melindan toiminta pähkinäkuoressa

- Kirjastot kuvailevat aineistonsa yhteiseen metatietovarantoon
- Uudet kuvailukäytännöt jalkautuvat kirjastoihin Melindan kautta
 - Melinda-kirjastot ovat kuvailun kehityksen eturintamassa
- Tietojen keskittäminen säästää työtä ja kustannuksia kirjastoissa, sekä mahdollistaa asiakkaiden paremman palvelemisen
 - Tavoitteena on, että yksi teos tai aineisto kuvaillaan kerran metatietovarantoon
 - Samojen sääntöjen ja toimintatapojen noudattaminen parantaa metatiedon laatua
- Metatietovaranto koostuu lähes 14 miljoonasta tietueesta, jotka ovat kaikkien kirjastojen käytettävissä

Melinda-kuvailuyhteisö

- Yhteisössä yli 40 kirjastoa tai kirjastojen yhteenliittymää ja noin 700 aktiivista kuvailijaa kaikilta kirjastosektoreilta tuottamassa metatietoa
 - Asiantuntemusta ja apua kaikilta aloilta
- Uusille kirjastoille tarjotaan paljon opastusta Melinda-mukaantulon yhteydessä
- Verkostomainen toimintaympäristö
 - Asiantuntijaryhmissä edustajia kaikilta kirjastosektoreilta
 - Sähköpostilistoilla voi kysyä apua muilta ryhmän jäseniltä
 - Yhdessä tekeminen, oppiminen ja kehittyminen

Verkostomainen toimintamalli

Metatietovarannon laajentuminen

- Tausta: yhteistietokanta Linda (1993–2012) → Melinda 2013–
 - Yliopistokirjastot, joitakin yhteis- ja erikoiskirjastoja
- Vaiheittain uusille kirjastosektoreille:
 - OKM:n alaiset ammattikorkeakoulukirjastot 2012–2014
 - Yleiset kirjastot 2015–
 - Uusista mukaantuloista sovitaan jatkuvasti
 - Erikoiskirjastot 2019–

Kansalliset tietokannat Melindaan

- Kansallinen kuvailutuotanto keskitetään Melindaan
 - Fennica-kansallisbibliografia 2014→
 - Arto-artikkeliviitetietokanta alkuvuodesta 2019
 - Viola-kansallisdiskografia kesällä 2019

Kysely erikoiskirjastoille ja tietopalveluille

- Syksyllä 2017 tehtiin esiselvitys erikoiskirjastojen halukkuudesta ja edellytyksistä liittyä Melindaan
- Verkoston jäseniä 72, joista 41:llä julkinen kirjastotietokanta
 - Melindassa jo mukana: Varastokirjasto, sekä Eduskunnan, Tilastokeskuksen, Kansallisarkiston ja MPKK:n kirjastot
 - 64 % varsinaisen kohderyhmän kirjastoista (23/36) vastasi, joista merkitseviä vastauksia 53 % (19/36)
 - Neljän vastanneen kirjasto vain organisaation sisäisessä käytössä

Esiselvityksen tuloksia

- Mukaantulosta kiinnostuneita 14 kirjastoa
 - Aurora-järjestelmä kolmella
 - PrettyLib-järjestelmä 11:llä
- Kaksi ei osannut sanoa
- Seitsemän vastannutta ei ollut kiinnostunut
- Kokoelmat pääsääntöisesti alle 100 000 tietuetta
 - Perinteisen kirjastoaineiston lisäksi mm. e-julkaisuja, tutkimusartikkeleita ja karttoja
 - Kiinnostavia, ainutlaatuisia kokoelmia, jotka ovat arvokkaita metatietovarannon näkökulmasta

Erikoiskirjastot Melindaan

- Mukaantulon edellytykset:
 - Kirjastojärjestelmä, joka tukee MARC 21 -formaattia
 - Kuvailusääntöinä RDA-kuvailuohjeet
 - Rajapinnat järjestelmästä ulospäin
- Tuttuja järjestelmiä käyttävät kirjastot ensin
 - Tarvittavat rajapinnat valmiina
- Hinnoittelu riippuu valitusta mukaantulomallista
 - Kolme erilaista
 - Hinnat kattavat mukaantuloon ja ylläpitoon liittyvien töiden kustannukset
 - Paikallisjärjestelmän toimittaja veloittaa lisätoiminnoista oman hinnastonsa mukaan

Mukaantulomallit

	"Kevyt"	"Pikku räätäli"	"Iso räätäli" (perinteinen)
Liittymismalli	Mukaan uusilla aineistoilla: paikalliskannan aineistoa ei siirretä liittymisen yhteydessä Melindaan	Mukaan rajatulla aineistolla: paikalliskannasta siirretään vain osakohteetonta aineistoa tai helposti rajattavia kokoelmia liittymisen yhteydessä Melindaan	Mukaan laajalla aineistolla: paikalliskannasta siirretään myös osakohteellinen aineisto (koko tietokanta) liittymisen yhteydessä Melindaan
			
Optio:			Suosittelavin
Mallista toiseen siirtyminen myöhemmin			

Mukaantulomallien hyödyt ja haitat

	"Kevyt"	"Pikku räätäli"	"Iso räätäli" (perinteinen)
Hyödyt	<p>Nopeasti mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet aineistot - Melindasta haku, muokkaus ja päivitys takaisin Melindaan 	<p>Mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet aineistot - Melindasta haku, muokkaus ja päivitys takaisin Melindaan 	<p>Täysillä mukaan Melinda-kuvailuyhteisöön:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oma tietokanta saadaan siivottua (laatu) - Kirjaston aineistot mukaan Melindaan → kansallinen näkyvyys, replikoinnin täysi hyödyntäminen
Haitat	<ul style="list-style-type: none"> - Replikoinnin hyödyntäminen rajattua - Oman tietokantaa ei siivota liittymisen yhteydessä (laatu) - Takautuva aineisto ei kasvata Melindaa 	<ul style="list-style-type: none"> - Replikoinnin hyödyntäminen rajattua - Suuri osa omasta tietokannasta voi jäädä siivoamatta (laatu) - Takautuva aineisto ei kasvata Melindaa → kansallinen näkyvyys ei ole paras mahdollinen 	<ul style="list-style-type: none"> - Oman tietokannan siivoaminen vie resursseja (huom: massakorjaimet auttavat) - Isojen aineistojen siirto Melindaan vie aikansa

Tervetuloa mukaan tekemään yhteistä hyvää!

- Tanja Vienonen Kansalliskirjastosta toimii erikoiskirjastojen mukaantulojen yhteyshenkilönä
 - Melinda-esittelyjä ja lisätietoja saa pyytää
- Tiekarttaa tehdään Erikoiskirjastojen mukaantuloille 2019 syksystä eteenpäin
 - Kiinnostuneet voivat olla yhteydessä Tanja Vienoseen

Melinda

Kiitos! Kysymyksiä?

melinda-posti(at)helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kiwi.fi/display/melinda>